

Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku Spółdzielczego w Ostrowi Mazowieckiej w 2010 roku

Sytuacja ekonomiczna w 2010 roku i na początku 2011 roku

Rok 2010 był dla krajów wysoko rozwiniętych okresem powolnego wzrostu po uprzednim kryzysie finansowym i załamaniu w sferze realnej.

Ogromne pakiety stymulujące w krajach wysoko rozwiniętych, realizowane za pomocą polityki fiskalnej (ulgi podatkowe, dopłaty do nowych aut, dotacje i dopłaty do kredytów) oraz polityki pieniężnej (bezprecedensowo niskie, w wielu krajach realnie ujemne stopy procentowe banków centralnych), przyniosły efekty w postaci pobudzenia wzrostu.

Podstawowym wyzwaniem dla rządów i banków centralnych państw rozwiniętych w 2011 roku będzie stopniowe wygaszanie pakietów stymulujących i związane z tym stabilizowanie finansów publicznych, w taki sposób aby nie zdusić odradzającego się wzrostu gospodarczego.

Również polska gospodarka silnie powiązana z krwiobiegiem światowej ekonomii zamknęła rok 2010 z wynikami lepszymi od prognozowanych w I połowie roku. Sytuacja na tle strefy euro i krajów regionu prezentuje się korzystnie. Zjawiskom kryzysowym, które dotarły do Polski z pewnym opóźnieniem, nie towarzyszyły gwałtowne dostosowania mechanizmów rynkowych na poziomie przedsiębiorstw i gospodarstw domowych. W warunkach krajowych problemy na światowych rynkach finansowych odzwierciedlał w czasie rzeczywistym indeks główny Warszawskiej Giełdy Papierów Wartościowych, który spadł z poziomu ponad 65 tysięcy punktów w lipcu 2007 roku do poziomu poniżej 25 tysięcy punktów w pierwszym kwartale 2009 roku. W sferze realnej wyhamowanie dynamiki PKB przyszło ze znacznym opóźnieniem i miało miejsce dopiero w drugiej połowie 2008 i w 2009 roku. Może to być związane z peryferyjnością polskiej gospodarki względem centrów światowych, ale też ze splotem sprzyjających okoliczności, w których Polska weszła w światowy kryzys (rozpędzona gospodarka wspierana dużymi transferami środków pomocowych Unii Europejskiej na inwestycje publiczne).

Wzrost PKB w całym 2010 roku wyniósł wedle szacunków GUS 3,8%, a w samym IV kwartale prawdopodobnie 4,3%. Głównym czynnikiem wzrostu był popyt wewnętrzny. Produkcja przemysłowa w 2010 roku wzrosła o 9,7%. Wartość eksportu liczonego wedle cen bieżących wyniosła 117,4 miliarda euro i była wyższa o 19,5% niż w roku 2009. Import wyniósł 130,9 miliarda euro i wzrósł o 21,7%. Ujemne saldo obrotów towarowych wyniosło 13,5 miliarda euro. Jednocześnie saldo na rachunku obrotów bieżących pogorszył niższy niż w 2009 roku napływ inwestycji bezpośrednich.

Inflacja CPI w roku 2010 wyniosła 2,6%. W okresie I – XII 2010 roku przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wzrosło o 0,8% w stosunku do roku poprzedniego. Stopa bezrobocia w grudniu 2010 ukształtowała się na poziomie 12,3%. Realne wynagrodzenia w gospodarce wzrosły nieznacznie. W okresie I-XI 2010 roku dochody budżetu państwa wyniosły 226,9 miliarda złotych, zaś wydatki 269,5 miliarda złotych. Deficyt wyniósł 42,6 miliarda złotych. Rada Polityki Pieniężnej na przestrzeni roku 2010 nie podnosiła stóp procentowych. Pierwsza podwyżka miała miejsce na początku roku 2011.

Rok 2010 przyniósł aprecjację polskiej waluty. Było to efektem relatywnie korzystnej sytuacji gospodarczej Polski na tle innych rynków i związanego z tym napływu inwestycji portfelowych do Polski.

Prognozy różnych ośrodków: OECD, MFW, Banku Światowego, Komisji Europejskiej, Ministerstwa Finansów, NBP mówią o wzroście PKB w Polsce w 2011 roku od 3 do nawet

Kredyty sektora rządowego i samorządowego netto	66,14%	24,80%	32,40%	-41,66%
Wynik z działalności bankowej	26,58%	9,94%	7,62%	-9,39%
Wynik z odsetek	29,60%	12,45%	19,17%	-18,34%
Przychody z tytułu prowizji	4,73%	3,40%	6,90%	10,33%
Koszty prowizji	-42,23%	-8,33%	-4,25%	-2,69%
Koszty działania banku	3,35%	5,64%	2,60%	2,30%
Wynik działalności operacyjnej	26,94%	10,47%	47,41%	Strata 122 mln PLN wobec straty 8 mln PLN za 2009 rok
Zysk netto	27,88%	8,94%	45,07%	Strata 135 mln PLN wobec straty 27 mln PLN za 2009 rok
Współczynnik wypłacalności - zmiana	13,44% wobec 14,69% na koniec 2009 roku	13,57% wobec 13,37% na koniec 2009 roku	13,83% wobec 13,28% na koniec 2009 roku	Brak danych Oddział nie wycisza i nie ujawnia współczynnika

BS Ostrów Mazowiecka na tle sektora. Zmiana wybranych wielkości bilansu oraz rachunku wyników w 2010 roku¹

Główne wnioski:

1. Bank odnotował porównywalny z sektorem spółdzielczym przyrost sumy bilansowej oraz depozytów. W sektorze komercyjnym te wielkości przyrastały wolniej.
2. Bank rozwijał akcję kredytową zdecydowanie szybciej niż sektor spółdzielczy oraz komercyjny.
3. Bank zdecydowanie poprawił wynik z działalności bankowej na co w zasadniczej mierze złożył się silny przyrost wyniku z tytułu odsetek. Ten rósł ze względu na przyrost portfela kredytowego, stosowanie nieznacznie wyższych marż przy kredytach, a także przez nieznaczne obniżenie kosztu pozyskania pieniądza tj. oprocentowania depozytów. Wysokość stawek referencyjnych WIBOR ustabilizowała się w 2010 roku na niskim poziomie (średni WIBOR 3M w roku 2010 wyniósł 3,94% wobec 4,41% w roku 2009 oraz 6,36% w 2008 roku). Pomimo niskiego poziomu WIBOR w roku 2010 wykazywał on dużą stabilność, co oszczędziło Bankowi sytuacji z 2009 roku, na przestrzeni którego WIBOR drastycznie spadał za czym nie nadążała obniżka kosztu pozyskania pieniądza (trwała wówczas tzw. wojna depozytowa). Bank analizuje **ryzyko stopy procentowej** miesięcznie w celu dopasowania polityki cenowej oraz struktury aktywów i pasywów do panujących warunków w tym zakresie.

¹ opracowanie własne na podstawie danych KNF (porównanie pozycji bilansu na koniec 2010 roku do stanu na koniec 2009 roku oraz w przypadku z rachunku wyników – wielkości osiągniętych na przestrzeni 2010 roku do osiągniętych w 2009 roku)

krajowej bankowości. Różnica pomiędzy depozytami i kredytami w poszczególnych częściach sektora bankowego przedstawiała się następująco:

Banki komercyjne	- 90 miliardów PLN
Oddziały zagranicznych instytucji kredytowych	- 16,9 miliarda PLN
Bankowość spółdzielcza	16,8 miliarda PLN

Bank analizuje ryzyko płynności codziennie w zakresie nadzorczych miar płynności oraz kontroli przepływów pieniężnych. Co miesiąc płynność poddawana jest analizie kompleksowej. Główne sposoby redukowania ryzyka płynności to kształtowanie odpowiedniej struktury aktywów z adekwatnym buforem płynności oraz działania na rzecz budowania trwałych relacji z klientami, co sprzyja wysokiej stabilności depozytów.

Bank utrzymywał **ryzyko kredytowe** na umiarkowanym poziomie. Wskaźnik kredytów zagrożonych wyniósł na koniec 2010 roku 2,24%. Dla porównania ogółem w bankach zrzeszonych z BPS ukształtował się on na poziomie 4,17% zaś w bankowości komercyjnej wskaźnik przekraczał 8%.

W celu redukcji ryzyka kredytowego Bank przyjmuje zabezpieczenia rzeczowe i osobiste. Minimalizowaniu ryzyka kredytowego służy system zarządzania nim. Na system składają się procedury kredytowe (regulaminy i instrukcje), podział kompetencji w podejmowaniu decyzji kredytowych. Służą temu również przyjęte limity ograniczające ryzyko kredytowe, a dotyczące koncentracji zaangażowań wobec jednego klienta bądź klientów powiązanych, koncentracji zaangażowań w branży gospodarki, a także koncentracji w te same rodzaje zabezpieczeń. Ryzyko kredytowe klienta oceniane jest w zależności od kwoty kredytu przez inspektorów kredytowych. Rolę opiniodawczą pełni Komitet Kredytowy, na który trafiają wnioski o kredyty przekraczające 400 000 złotych. Ryzyko kredytowe Banku raportowane jest Zarządowi w okresach miesięcznych, a Radzie Nadzorczej w okresach kwartalnych. Znaczną rolę w redukcji ryzyka kredytowego pełni również dostęp do zewnętrznych baz danych tj. Biura Informacji Kredytowej, Biura Informacji Gospodarczej Infomonitor oraz Krajowego Rejestru Długów.

Zarząd Banku przygotował i wdrożył pakiet uregulowań związanych z wejściem w życie w 2010 roku Rekomendacji T normującej zasady zarządzania portfelem kredytów detalicznych. Rekomendacja T Komisji Nadzoru Finansowego wpłynie na ograniczenie kredytowania klientów z niższymi dochodami

Obserwowane są prace nad nowymi zasadami adekwatności kapitałowej (Bazyilea III) i rozpatrywany jest możliwy wpływ tych uregulowań na politykę kredytową Banku.

Bank w sposób ciągły doskonali system zarządzania **ryzykiem operacyjnym**. Zarówno w sferze uregulowań, jak i rozwiązań technologicznych.

Jako procesy kluczowe bank wyodrębnia:

- realizowanie zleceń klientów – gotówkowych i bezgotówkowych;
- wpłaty i wypłaty na rachunki klientów;
- kredytowanie.

Proces krytyczny wyodrębniony przez bank to przede wszystkim funkcjonowanie bazy danych ORACLE i udostępnianie jej zawartości użytkownikom systemu w celu obsługi klientów w podstawowym zakresie (dokonywanie wpłat i wypłat, realizowanie poleceń przelewów).

W związku z powyższym za zasoby krytyczne uznaje się:

- funkcjonujące przyłącze energetyczne, agregat prądowórczy, UPS,

Znacznym źródłem finansowania działalności przychodowej Banku były **fundusze własne ujmowane w wyliczeniu współczynnika wypłacalności** (prawie w 100% podstawowe), które wyniosły na koniec 2010 roku **50,4 miliona złotych**, z czego fundusz udziałowy stanowił 18,2% tj. 9,2 miliona złotych i dzielił się pomiędzy 1.946 członków. Oznacza to, że średnia wartość udziału wyniosła 4 744 złotych, przy wartości statutowej 260 złotych. Kwotę 3,88 miliona złotych stanowiły fundusz ogólnego ryzyka bankowego i z aktualizacji wyceny. Resztę tj. 33,8 miliona złotych tj. 67% funduszy własnych stanowił kapitał (fundusz) zasobowy budowany poprzez odpisy z zysku osiąganego w poszczególnych latach. 3,5 miliona złotych w funduszach własnych branych do współczynnika wypłacalności pochodziło z bieżącego zysku roku 2010 na podstawie dokonanej uprzednio częściowej weryfikacji sprawozdania finansowego za trzy kwartały roku 2010.

Taka struktura aktywów i źródeł ich finansowania pozwalała zachować komfortową sytuację, jeżeli chodzi o adekwatność kapitałową oraz płynność. Współczynnik wypłacalności Banku na koniec roku wyniósł 13,44%, przy uznawanym za optymalny mieszczącym się w przedziale pomiędzy 12% i 15%.

Bank prowadził zrównoważoną politykę handlową. W ujęciu kwotowym rok 2010 przyniósł wzrost kredytów o 55,8 miliona złotych oraz wzrost depozytów o 56,2 miliony złotych.

Priorytetem zarządu Banku jest zrównoważony rozwój głównych pozycji bilansu, pozwalający unikać napięć kapitałowych czy płynnościowych.

Stabilny rozwój na przestrzeni ostatnich pięciu lat przedstawia poniższa tabela.

Podstawowe wyniki (w tys. złotych)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2010/2006 (w proc.)
Suma bilansowa	277 126	321 897	379 694	432 137	505 989	182,6%
Fundusze własne	25 714	30 942	33 002	40 000	46 912	182,5%
Kredyty netto	180 715	230 039	258 818	288 035	342 377	189,5%
Depozyty w ujęciu bilansowym	242 574	281 667	330 924	379 780	444 829	183,4%
Zysk brutto	4 771	5 819	9 299	7 035	8 930	187,2%

Aktywna polityka handlowa w roku 2010 i bieżącym była możliwa między innymi dzięki podejściu banków zrzeszających, które zaoferowały relatywnie atrakcyjne stawki na lokaty BS o dłuższych terminach, zachęcając jednocześnie banki spółdzielcze do aktywnych zachowań rynkowych, które w tym przypadku oznaczają absorpcję nowych środków depozytowych z rynków lokalnych i tym samym zwiększanie udziału rynkowego.

Depozyty stabilne stanowią podstawowe źródło finansowania działalności Banku. Bank obecnie podejmuje skuteczne działania na rzecz zwiększenia stabilności bazy, co przejawia się konwersją sald depozytów bieżących w depozyty terminowe na przestrzeni stycznia i lutego 2011 roku. Środki udało się zatrzymać poprzez właściwą politykę cenową oraz kształtowanie odpowiednich relacji z Klientami. Te działania pociągają jednakże potrzebę utrzymania na stosunkowo wysokim poziomie pozycji A3 nadzorczych miar płynności tj. pozostałych transakcji zawieranych na hurtowym rynku finansowym. Chodzi tu o bardziej rentowne lokaty w banku zrzeszającym z terminem zapadalności powyżej 30 dni nie zaliczane do aktywów płynnych A1 plus A2.

Z drugiej strony **w dłuższym okresie szybki przyrost depozytów z przełomu roku 2010 i 2011 znajdzie odzwierciedlenie we współczynniku osadu** i tym samym we wzroście środków obcych stabilnych i spadku niestabilnych, ujmowanych w nadzorczym rachunku płynności.

w serwerowni zapasowej. Posiada zapasowe łącza z placówkami oraz system awaryjnego, własnego zasilania w energię elektryczną w Centrali Banku, gdzie zlokalizowana jest serwerownia główna.

Klienci Banku obok obsługi w placówkach mogą korzystać z bankowości internetowej eBankNet firmy SoftNet oraz systemu zdalnej obsługi typu home banking o nazwie HomeNet firmy SoftNet. Za pośrednictwem kanałów zdalnych obsługiwanych jest ponad 3200 rachunków na 24 tysiące funkcjonujących. Jednak za pomocą bankowości internetowej i home banking wykonywanych jest aż 40% przelewów wychodzących z Banku.

Bank za pośrednictwem banku zrzeszającego wydaje Klientom międzynarodowe karty płatnicze VISA do rachunków ROR, rachunków rolniczych oraz rachunków dla przedsiębiorców (blisko 4 tysiące sztuk). Bank posiada pełną gamę produktów bankowych dla konsumentów, przedsiębiorców, rolników, samorządów terytorialnych oraz innych Klientów instytucjonalnych. Współpracując z partnerami zewnętrznymi oferuje jednostki funduszy inwestycyjnych oraz produkty ubezpieczeniowe.

W drugiej połowie 2009 roku Zarząd Banku podjął decyzję o zmianie zrzeszenia z Mazowieckim Bankiem Regionalnym S.A. w Warszawie na Zrzeszenie z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie (BPS). Umowa Zrzeszenia z BPS została podpisana w listopadzie 2009 roku i po sześciomiesięcznym okresie wypowiedzenia poprzedniej Umowy z MR Bankiem S.A. od 1 czerwca 2010 roku Bank Spółdzielczy w Ostrowi Mazowieckiej stał się pełnoprawnym członkiem Zrzeszenia BPS.

Przyczyny decyzji o zmianie Zrzeszenia były szeroko omawiane na zwołanym w tym celu Zebraniu Przedstawicieli w IV kwartale 2009 roku.

W sektorze banków spółdzielczych funkcjonują w chwili obecnej trzy banki zrzeszające, z którymi zrzeszonych jest ponad 575 banków spółdzielczych w Polsce. Są to:

- Mazowiecki Bank Regionalny S.A. zrzeszający 66 banków
- Gospodarczy Bank Wielkopolski S.A. w Poznaniu zrzeszający 150 banków
- Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie zrzeszający ponad 359 banków

Wszystkie trzy banki zrzeszające pełnią wobec zrzeszonych banków spółdzielczych podobne funkcje związane z określonymi kosztami bieżącymi oraz nakładami inwestycyjnymi.

Będąc członkiem Zrzeszenia MR Banku Bank Spółdzielczy w Ostrowi Mazowieckiej analizował koszty ponoszone na rzecz Zrzeszenia w różnych obszarach działalności.

Wyniki analiz dawały jednoznaczny wniosek, że pozostałe dwa Zrzeszenia wykonują szereg czynności na rzecz banków spółdzielczych taniej. Zarząd BS Ostrowi Mazowiecka starał się forsować rozwiązania, które uważał za słuszne poprzez Radę Nadzorczą oraz Radę Zrzeszenia w MR Banku S.A. Wyższe koszty Zrzeszenia MR Banku wynikają jednak w znacznej mierze z przyczyn obiektywnych tj. faktu, że rozkładane są na najmniejszą liczbę banków spółdzielczych.

Kryzys finansowy na świecie i związana z nim stracona (przynajmniej na długi okres) inwestycja poczyniona przez Mazowiecki Bank Regionalny spowodowała w nim stratę finansową w 2008 roku. I chociaż nie zagroziło to bezpieczeństwu finansowemu MR Banku, to spowodowało pilną potrzebę dokapitalizowania MR Banku przez właścicieli tj. zrzeszone banki spółdzielcze.

Konieczność takiej decyzji stała się dla wielu banków spółdzielczych w naszym Zrzeszeniu katalizatorem rozwiązania polegającego na zmianie Zrzeszenia.

Przesłanką takiej decyzji było przekonanie, że zasilenie kapitałowe MR Banku S.A. z naszych środków będzie rozwiązaniem przejściowym, które ustabilizuje sytuację na maksymalnie trzy/cztery lata. Przez ten czas rynek bankowy nie będzie stał w miejscu, a zrzeszone banki spółdzielcze będą chciały dynamicznie się rozwijać i co niewykluczone korzystać z pomocy kapitałowej banku zrzeszającego. Zastrzyk kapitału teraz i realizacja działań naprawczych nie zmieni faktu, że MR Bank pozostanie najmniejszym ze Zrzeszeń i nie rozwiąże tym samym

Zbiegło się to w czasie z uruchomieniem w IV kwartale 2009 rynku obligacji CATALYST na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, co czyni inwestycje w obligacje płynnymi i przejrzystymi.

Niebagatelną rolę w sprawie odgrywa także powstanie i rozwój Domu Maklerskiego Banku BPS S.A.

Oprocentowanie obligacji jest oparte o WIBOR 6M z marżą od 3,5 p.p.

Podstawowe zalety rozwiązania dla Banku to:

1. Powiększenie funduszy własnych po cenie relatywnie konkurencyjnej w stosunku do Funduszu Udziałowego, od którego płacimy dywidendę z zysku po opodatkowaniu.
2. Pozyskanie dodatkowych funduszy własnych, które są warunkiem rozwoju Banku i jego akcji kredytowej.
3. Zabezpieczenie w świetle obecnych możliwości prawnych (zgodnie z zasadą, że prawo nie działa wstecz) adekwatnego poziomu funduszy własnych i współczynnika wypłacalności w obliczu możliwego ostrzejszego podejścia kolejnej umowy kapitałowej i przepisów krajowych w sprawie zaliczania poszczególnych pozycji (funduszu udziałowego oraz długu podporządkowanego) do funduszy własnych.
4. Pozyskanie obok większych funduszy własnych stabilnego, długoterminowego źródła finansowania aktywów nieporównywalnego z żadnymi środkami depozytowymi.

Główne kierunki działania w roku 2011

1. Dalszy dynamiczny (wyższy niż średnie dla sektora BS) rozwój działalności bankowej mierzonej sumą bilansową, wzrostem depozytów i kredytów,
2. utrzymanie rentowności aktywów i wyniku finansowego na poziomie zapewniającym zwiększenie funduszy własnych do poziomu umożliwiającego zwiększanie akcji kredytowej w roku 2011 i kolejnych oraz wypłatę godziwej dywidendy naszym Członkom,
3. dalsze działanie w kierunku zwiększania stabilności bazy depozytowej warunkującej bezpieczne finansowanie aktywów, w tym kredytów długoterminowych, za pomocą odpowiedniej polityki cenowej oraz budowania długotrwałych relacji z Klientami, a także działalności społecznej podejmowanej przez Bank,
4. doskonalenie oferty produktów Banku, w tym propagowanie bankowości internetowej. Zwiększenie funkcjonalności bankowości internetowej, szczególnie w odniesieniu do korzystających z niej Małych i Średnich Przedsiębiorstw,
5. zwiększenie palety kart VISA dostępnych dla naszych Klientów,
6. doskonalenie metod monitorowania i redukowania wszystkich ryzyk występujących w działalności Banku, w tym poprzez szkolenie pracowników,
7. niezbędne inwestycje w rozwiązania informatyczne, techniczne oraz w infrastrukturę sieci placówek Banku,
8. uruchomienie placówki Banku w Warszawie.

Zarząd Banku Spółdzielczego w Ostrowi Mazowieckiej

Zbigniew Krutczenko

Prezes Zarządu

Henryka Lipska

Wiceprezes Zarządu

Bartosz Kublik

Wiceprezes Zarządu